

Fagnotat

Saksnr.: 201533915-9
Emnekode: ESARK-36
Saksbeh: JOGI

Til: BBU Stab

Kopi til:

Fra: Byantikvaren

Dato: 10. juli 2017

Organisering av verdensarvråd og fagråd for verdensarvstedet Bryggen

Hva saken gjelder:

I tråd med statlig verdensarvpolitikk nedfelt i Stortingsmelding 35 (2012-2013), er organiseringen av verdensarvarbeidet knyttet til Bryggen gjennomgått. En arbeidsgruppe utgått fra Samarbeidsgruppen for Bryggen, har utarbeidet et forslag til organisering. Dette har vært lagt frem i samarbeidsgruppen ved to anledninger og ble endelig godkjent av Riksantikvaren 15.06.2017.

Til erstatning for Samarbeidsgruppen opprettes det et fagråd med ansvar for å sikre en god og kunnskapsbasert utvikling av verdensarvarbeidet på Bryggen. For å styrke den lokale forankringen opprettes det videre et politisk sammensatt Verdensarvråd med representasjon fra Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune. Verdensarvrådet skal sikre ivaretagelsen av verdensarvstedet Bryggen i tråd med retningslinjene for implementering av verdensarvkonvensjonen og forvaltningsplanen. For å sikre forankring og kontinuitet innebærer forslaget at verdensarvrådet består av fire representanter. To fra Hordaland fylkeskommune og to fra Bergen kommune, med representasjon fra posisjon og opposisjon. I lys av verdensarvens globale betydning, anbefaler Byantikvaren at representasjon i Verdensarvrådet legges på høyt politisk nivå.

Anbefalt forslag fra Byantikvaren

Bergen kommune deltar med to representanter i Verdensarvråd for Bryggen med politiske representasjon fra henholdsvis posisjon og opposisjon.

Johanne E Gillow - byantikvar

Dette dokumentet er godkjent elektronisk.

Saksutredning:

Bryggen har hatt verdensarvstatus siden 1979. Siden 1999 har det vært en samarbeidsgruppe for Bryggen, med deltakelse fra de tre forvaltningsnivåene og eierne på Bryggen.

Representasjonen har videre vært justert med hensyn til hva som har vært aktuelle saker i perioder. De siste årene har også museene Bymuseet i Bergen og Museum Vest vært representert, noe som reflekterer den økte vektleggingen av formidling av verdensarvverdier og av «Prosjekt Bryggen», det store istandsettingsprogrammet for verdensarvstedet.

Situasjonen rundt verdensarvstedet har endret seg mye siden 1979 med hensyn til blant annet forvaltning, turisme, istandsetting og formidling. Forvaltningen av Bryggen har tilpasset seg behovene som har oppstått underveis uten at organiseringen nødvendigvis er sett i et helhetlig perspektiv. I dag er mange aktører involvert og har ulike roller. Det har derfor vokst frem et behov for å se på en ny helhetlig organisering rundt verdensarvstedet Bryggen. Dette ligger også som føringer i St. meld. 35 og det politiske dokumentet «Ny, helhetlig verdensarvpolitikk».ⁱ Også de andre verdensarvstedene i Norge har tilsvarende gjennomgang av organiseringen og justeringer der det har vært behov. Spesielt har dette vært hensiktsmessig på de tidlige inskripsjonene på Verdensarvlistenⁱⁱ.

Som del en, i få på plass en ny organisering rundt Bryggen, har Riksantikvaren gitt tilskudd til lønn av en verdensarvkoordinator, organisasjonsmessig plassert hos Byantikvaren i Bergen. Koordinator er ansatt i 100% fast stilling fra 2017.

Som del to, ble det foreslått fra Riksantikvarens side å nedsette en arbeidsgruppe som skulle komme med forslag til hvordan organiseringen burde bli. Sammensetningen av arbeidsgruppen ble akseptert av Samarbeidsgruppen, 29.04.2016, hvor de fleste aktørene knyttet til Bryggen var tilstede. Deltakerne i arbeidsgruppen kom fra Hordaland fylkeskommune ved Fylkeskonservatoren, Bergen kommune ved Byantikvaren, eierne på Bryggen ved direktøren for Stiftelsen Bryggen og Riksantikvaren.

Arbeidsgruppen anbefalte et rent politisk verdensarvråd med likeverdig representasjon fra Hordaland fylkeskommune og Bergen kommune, men med en god forankring til et fagråd og aktuelle aktører på Bryggen. Det anbefales at verdensarvrådet settes sammen av 4 politiske representanter, hvorav 2 fra Bergen kommune som representerer posisjon og opposisjon, og tilsvarende fra fylkesnivå. Videre at representasjonen følger fylkeskommunal og kommunal valgcyklus med valgperiode på 4 år. Det er foreslått at ledervervet veksler mellom fylkeskommune og kommune med en årlig rullering. Det anbefales også at verdensarvrådet får to bisittere fra hvert forvaltningsnivå, med fylkeskonservator og byantikvar, samt representanter fra administrasjonen. I tillegg to faste observatører fra Fagrådet.ⁱⁱⁱ Det kan kalles inn andre aktører ved behov. Verdensarvkoordinatoren er sekretariat.

Hovedoppgaven for Verdensarvrådet er å ha det overordnede ansvaret for ivaretagelse av verdensarvstedet Bryggen i tråd med retningslinjene for implementering av verdensarvkonvensjonen og forvaltningsplanen, og sørge for gode varslingsrutiner dersom verdensarven er truet. I vedlagte notat er ansvaret spesifisert:

- Formidling og sikre implementering av verdensarvkonvensjonen.
- Ha ansvar for samlet årsrapport og bidra til statsparten sin periodisk rapportering til UNESCO.
- Melde fra til statsparten når verdensarven er truet.
- Ha ansvaret for at det foreligger en forvaltningsplan med tilhørende handlingsplan. Ha det overordnede ansvaret for at forvaltningsplanen blir fulgt opp og rullert hvert 4. år.
- Handlingsplan skal rulleres årlig.
- Langsiktig arbeid med mobilisering av ressurser, herunder forslag til bruken av offentlige tilskuddsmidler, til gjennomføring av prioriterte tiltak og verdiskaping som er i tråd med intensjonene for verdensarvarbeidet og i tråd med forvaltningsplanen.
- Sikre samarbeid mellom nasjonale, regionale og lokale aktører.
- Sørge for en evaluering av organiseringen av verdensarvarbeidet for Bryggen hvert 4. år.
- Sørge for at den lokale forankringen blir styrket.
- Sørge for at verdensarvområdet har en verdensarvkoordinator.
- Sørge for at det foreligger en overordnet strategi for formidling av verdensarven og bidra til god informasjonsutveksling mellom de ulike formidlingsaktørene.
- Være pådriver for å etablere og søke om nødvendig autorisasjon for Verdensarvsenter.
- Formidle og sikre implementering av andre relevante konvensjoner og føringer.
- Deltagelse i det politiske rådet til Norges Verdensarv.
- Bygge nettverk med andre relevante verdensarvområder.
- Være hørings/rådgivende organ for saker som vedrører verdensarven.
- Saker som behandles i verdensarvrådet skal være forberedt av fagrådet. Verdensarvrådet kan initiere saker til fagrådet.
- Kalle inn parter og aktører til møter ved behov.

I forslaget legges det til grunn at verdensarvrådet har minst to møter i året, men ellers fastsetter møtefrekvens etter behov.

Forslaget ble presentert for Samarbeidsgruppen 14.12.2016 og etter noe omarbeiding oversendt Riksantikvaren for behandling^{iv}. Endelig godkjenning ble gitt av Riksantikvaren 15.06.2017.

I lys av verdensarvens globale betydning, anbefaler Byantikvaren at representasjon i Verdensarvrådet legges på høyt politisk nivå.

ⁱ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/ny-helhetlig-verdensarvpolitikk/id677565/>

ⁱⁱ <http://whc.unesco.org/en/list/>

ⁱⁱⁱ Fagrådet er satt sammen av representanter for eiere, museene, UiB, tre forvaltningsnivå. En observatør fra Bergen Reiselivslag

^{iv} Se vedlagte notat fra arbeidsgruppen.